

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefón szám 16.

LAPTULAJDONOS
Az Erdélyi Róm. Kath. Irodalmi Társulat.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre — — — — — 8 kor
Félévre — — — — — 4 „
Negyedévre — — — — — 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

„A sajtó“.

Ezzel a címmel indult meg a Fővárosi Sajtó-Hölgybizottság kiadásában egy havi felvilágosító laposka. Célja az, hogy a nagy tömeget felvilágosítsa a kath. sajtó fontosságáról, állandóan felszínen tartsa a sajtó kérdést, övön és ajánljon feladata szerint. Előfizetése egy évre 80 fillér. (Budapest, Baross u. 34.)

A világháború zajában egy időre elhallgattak a nagy világnézetű harcok, de nem örökre. Ez a csend a készülődés csendje s ha majd egyszer eljön a várt béke, ki fog törni újra a harc — talán sokkal erősebb és radikálisabb módon mint eddig. Ellenségeink táborában mindent pontról-pontra dolgoznak ki, hogy majd a háború utáni rendezési munkában ők adják meg a lelkük szerinti irányzatot. A földreformnál aligha fog kimaradni a szekularizáció kérdése s a szellemi világban a vallásos világnézetek militarismusának a vádjá. A szocialisták tekintélye is megnőtt, hisz ők hírdetik leginkább a békét. A házara és egyháza mindenkép idegen elemek igen nagy anyagi tőkéhez jutottak a háború alatt. Az iskola is reform előtt áll és bár a háború itt a vallásoktatás mellett argumentált, az ellenkező tábor ezt nem

hagyja figyelmen kívül s a „Világot“ a tanári testületeknek ingyen járattja.

A béke utáni nagy harcok azok javára fognak eldőlni, akik már most biztosítják maguk számára a közvélemény irányítását. A béke után újra mobilizálnak s ebben a felkészültségben az lesz a győztes, akinek szava a legszelebb rétegeket is átjárja és zászlója alá sorakoztatja.

A vezérszerep itt is a sajtónak fog jutni. Az fog mozgósítani, irányítani, meggyőzni és közvéleményt teremteni. Ha azzal a hatalmas tőkékkel, amelyek most ellenségeink táborában a szerencsés háborús konjektúra miatt felgyűltek, egyszer majd ellenük fognak fűteni s ha erre a sajtóra rászabadul a háború alatt újságolvasóvá vált milliók érdeklődése — nem lesz hatalom — amely kicsavarja kezükből a zászlót.

Jó erre már most gondolni s minden erőnkkel odahatni, hogy a nagy tömegeket a sajtó kérdésben felvilágosítsuk. Ma már nem elég a sajtó vasárnapi predikáció; még az sem sokat segít a dologon, ha egyik-másik katolikus lapot sikerült bevinni a családba, hisz a tapasztalat mutatja, hogy a legjobb hitbuzgalmi lap mellett gyakran a legrosszabb napi lap is megér.

Ezt a felvilágosítást tűzte maga elé

„A Sajtó“. Hü fotografiája ez az egész magyar sajtónak. Nem röpirat, amely rövidéletű, hanem havonként megjelenő, folytonosan gyűrő, dolgozó gépezete a felvilágosításnak. Nem predikáció, amely kenetesen kínálja a magunkét, hanem a kath. sajtó bátor szívű harcosa és fűrgén előre jutó úttörője. Villamos reflektor, amely nemcsak leleplez, hanem utat is mutat.

Kár, hogy előfizetési díja van. Az ilyen laposkákat ezres tömegével kellenek havonként a nép közé szórni. Kunyhóba és palotába, üzletbe és hivatalba, iskolába és műhelybe úgy kellene beröpíteni előfizetés nélkül. Hisz aki előfizet, annak fölösleges a felvilágosítás.

Manapság a sz. Antal perselybe a legutolsó kis városkában, sőt faluban is sok száz, sőt több ezer korona is kerül. Nem lenne-e jó, ha felsőbb engedéllyel havonta csak egy pár koronát vonnának el a sajtó propaganda, in specie a felvilágosítás céljaira. Ebből igen sok „Sajtó“ példány jöhetne minden hónap elején s azt ingyen nyomhatnák a hívek kezébe. Lehet, hogy egy-két Szent Antal kenyérrel kevesebb jutna a szegények számára, de jól jegyezzük meg, hogy megfelelő kath. sajtó nélkül a sz. Antal segélyezés is hamar megszűnhetik. A franciaországi zárt templomok előtt

A székely nép multja és jelene.

Földes Zoltántól.

FÖLD ÉS JELLEM.

Örökifjú föld, székely hazám, érted rajongó hű fiad lankadatlanul dicsérik sőtét fenyveseidet, délceg népedet és daliás multadat. Dicsérik el — néha csendes, lassú beszéddel. De magasztaljuk szakadatlanul érzéseinkkel, amelyek folyvást a Hargita felé rajzanak; gondolatainkkal, amelyek a távolból is fehér galambesapátként szálldosák körül az Olt melléki szülőházat.

Dicsérik, mi földünk, szüntelen érzéssel, késedelmes szóval. Hasonlatos léven a székelyfajta emberszív a földhöz, melyen fogant. Fenyveseink fonséges hangtalanságukban a teremtsnek és a székely multnak legremekebb mozzanatait szongják; ám hallatják zúgásukat, amikor vihar szele szánt végig a zord fenségtű tájon.

Székely szív, székely föld: azonagy. Csoda-e, ha fajtánk nem találja helyét máshol a világon; bárhová terelje sorsa, a jólét selyem kárpítja mögöl is könnyes sóvárgással esdi énje elszakadt felét. Hazájáért eped, ahol olyan zimankós a tél, de ahol a szikrázó hó hidegsége alatt meleg érzések termékenyítik a talajt. Aztán a csöndesajkú „székely testvért“ nem értik meg a napnyugati tájakon, ahol minden olyan csacska, s lármás könnyelműséggel törnek fölöttünk is pálcát. Ránk fognak, kevélyek és fufangosok vagyunk. Holott jellemünk egyszerű és egyenes. Beszédünk lassú, mert gondolatot követ. Tempónk körültekintő; ritmusunk életerőnk erővel teljes. Lassúk és elgondolkozók vagyunk, de viharzúgáskor hívek és rettenetesek, mint a Nemere vágató szélhulláma. Ez muló pillanatok alatt ősfák ezreit dönti ki a Hargitán vagy a Kelemenen. Tudunk hallgatni, és tenni. Tudunk hosszasan tűnni, és tudunk elvégre magyar módra megharagudni. De a

rákövetkező percben szeretettel megbocsátani. Homlokunk komor redői hamar simulnak el s a gonoszágért nemes boszút állunk, amely nem lesújt, hanem megnyer és a betlehemi bölcsőhöz vezet.

Hogy mennyire tudunk szenvedni és cselekedni, erre nézvést jó lesz visszala-pozgatni a históriás könyvet. Hadd lássuk röviden, mit mondanak a vérpatakos, fényes, könnyes napokról a fakult lapok. Irjuk új papírosra a nyűtt krónikák vásott kaligráfiáit. Kár volna, ha föl nem újítanók mérhetetlen szenvedéseink emlékezetét, amikor erre mód és alkalom kínálkozik. Aztán a Királyhágon innen ügyis keveset tudnak a mi külön szenvedéseinkről, külön helyzetünkről.

Aranszegős lapok, tündöklő látomás.

Mielőtt azonban a kalváriás útra fordítanók tekintetünket, amelyen a mi történelmünk aranyos harci-szekere a véres megdicsőülés hegyére ragadta fajunkat: gyönyörködjünk egy futó pillanattig ama korszak csodálatos látomásában, amelyet

Oberbauer A. utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41.

A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebb egyházi szerek ruhák, zászlók, stb. gyára — Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve.

ma már nem osztanak sz. Antal kenyeret!

Ha ezt a gondolatot a gyakorlatban keresztül vesszük, akkor biztosan remélem, hogy „A Sajtó” hatalmas eszközünk lesz a jövő nagy harcaihoz. Mint félelmes tengeralattjáró fogja majd el-süllyeszteni a kath. család tisztá szentélyéből a hatalmas dreadnoughtokat, a P. H.-ot és társait. Viszont kendőlobogva fogja üdvözölni a kath. sajtó bevonulásait a családokba.

A világháborút a technikai felkészültség tengeralattjáróvá sűrített gépezete fejezi be; az eljövendő nagy harckat a felvilágosítás virtuoz technikája vezesse be.

Ix.

Para bellum!

Irta S. F.

Most is háborút akar-e? Nincs-e elég? jegyezheti meg a címre hamarjában valaki.

Bizony azt akarok! És pedig erőset, kiméletlent!

Elpanaszoltam, hogy a háború mennyi giz-gaszt hordott össze a front mögötti szociális és vallás-erkölcsi életre. A jelzőt is kimondottam, hogy: el ezzel a sok szeméttel, mert szemetes lelkeknek Isten-nél szavuk békéért nem lehet. Pedig ma ezt ki ne óhajtaná, ki ne keresné?

Tehát csakugyan para bellum! Rajta, Kezdd háborút! Ki? . . . Nem szólítlak neveden. Mégis megfogod érteni. Csak hallgassd meg jól mit mond az Úr Jeremiásnál!

„Ecce constitui te super gentes et super regna, ut evellas, et destruas et aedifices et plantes! (Jerem. I. 10.)

Hallod és érted úgy-e? Látod, te vagy az, akinek ezek a szavak szólanak. Tehát neked kell háborút indítanod. Te vagy az, akit az Úr a nemzetek és országok fölé rendelt, hogy gyomlálni, törj, széthányj, építs és ültess. Te és senki más! Tehát rajta! Látod és tudod, hogy ez a háború

mennyi gyomlálni, törni és irtani valót gyűjtött szinte szemétdombbá néped, nemzeted lelki országában! Ne késsél, de vigyázz! Jussanak eszedbe Nagy szent Gergely szavai is: „Sit director operatione praecipuus!” Ez is neked szól.

Jól tudod, hogy a front háborúban is mily súlyos feladat a vezéri tisztség. Látod, hogy a történelem mekkora különbséget vetett egy Hindenburg, vagy Mackensen és egy Potiorek közé. Tehát össze minden tudósodat, erődet, képességedet. A front mögötti „bellum” és a „praecipuus” számodra eddig soha sem tapasztalt helyzetet teremtett meg.

Tehát ki ennek a háborúnak az élére! Ne félj! Légy erős, mint a viharokat szétosztó szikla! Fújd meg a riadót. Fúj bele úgy, amint éppen csak tudsz. Fúj bele most, amikor az idő órája 12-öt ütött! Most amikor egy percnyi késés is csatavesztés. Most, mikor az idő szelleme küzködő karod mellett fél győzelem. Most a passió küszöbén, amely orátor nélkül is megszokta érteni a lelkeket! Mondjad, van-e szerencsésebb alkalom, mint éppen a passió küszöbéről szétkiáltani a sok háborús bűn közé?

Nehéz lesz a munkád! Kemény a küzdelem, amelyet vívsz! De nézd Jeremiásnál annál inkább hangzik az Úr szava feléd: Surge! ne formides a facie eorum! Ne habozzá! Kelj fel! Vade et clama in auriibus Jerusalem! Siess és kiáltás bele elfordult Jeruzsálemed füleibe keményen! (Jerem. I. 17, 18. II. 2.) Clama! ne cesses! Kiált! Meg ne szűnj! (Isaias 58. I.) „Ego dedi te hodie in civitatem munitam, et in columnam feream et in murum acreum!” én téged e nehéz időbe e háborús orkánokkal szemben olyanná tettem, mint egy bevehetetlen, legyőzhetetlen város; vas oszlóppá, ércfallá, melyen megtörik minden támadás!

„Bellabunt adversum te, et non praevalerunt, quia ego tecum sum!” — Keményen fognak támadni ellened, de nem győznek, mert Én ott vagyok melletted! (Jerem. I. 18, 19.)

a monda és a megszentelt hagyomány állítanak elibénk

A legfrissebb történetírók, historikusok lemosolyogják az aranysegős „meséket”, de mi hiszünk e csodás történelemben.

Atilla király birodalma megsemmisült, mert az ő halála után hiányzott személyiségének hatalmas ereje, amellyel összekovácsolta a rengeteg hun birodalom szét-húzó részeit. Az ezer ellenség ezernyi pörölyként zuhogott a szerteomló kolosszusra, amely alkotórészeire bomlott. A hun nép — az összetartás híján — áldozatává lett a nagyszabású forradalomnak. Egy kis töredéke a bujdosó hunoknak az erdélyi hegyek közé húzódik és ott dacosan veti meg a lábát. Nem tovább! Itt élünk, itt halunk. És ezzel megkezdődik a kis hun-néptöredék, a székelység, sokszázados küzdelme. Atilla fia, Csaba királyfi, pedig elindul napkeletre, hogy elhívja az ott élő testvéreket Atilla jogos örökébe. Elmegy a dicső királyfi, de amikor Hadistént értesül a maroknyi székelység veszedelméről, vissza-visszatér a Hadakútján — a csillagveretű tejúton — és tűndöklő seregével rácsap az ellenségre.

És aztán eltávozik ismét a szent misszióban. Természetfölötti lény már. Örökítő legenda. A Gondviselés fantasztikus formulája. Álom és élet, szépségesen virrasztó, lelkeket pihentető.

Mert szükség e magasztos bizakodás Hadistén leventéjében. Hiszen a r a b o n b á n o k, vagyis a székely fejedelmek, is felülről merítik az erkölcsi erőt a küzdelmekhez.

Mintha látnálak, Zandirhám rabonban, amint Budvár fokán állasz, a Csaba királyfi útjára figyelve. Ősz szakállad fehér lobogóként lengeti a szellő. Szemed áhitattal mélyed bele a csillagos kékségbe. Jövel, Csaba! Ellenség szorongatja népedet. . .

És megcsillan kezében a székelyek áldozópohara. Hadisten felé emeli a győgyöző hort az agg hős és segedelmét esdi. Jelenre, jövőre. Mert bár borús a jelen, de jószeme látja a még ködösebb jövőt.

Szent aggastyán, mit látsz a jövőendő távolában? Látod úgy-e, a sok keserűséget, mi el-azóta ránkszakadt?

(Folytatjuk.)

Tehát mondom ne késsél: quasi tuba exalta vocem tuam! (Is. 58. I.)

Riadód kürtje legyen Izaiás harsonája! Remegtető hangját fújd bele gondjaidra bizott területeden minden lélekbe.

Minden szavada a lélekre csattanjon, a bűnre vágjon, minden gondolatod tüzet szórjon. Harsonád hangja ebből fakadjon!

Állíts ciklust össze! Minden offensívád olyan legyen, hogy az Úr meg ne bánja, amit veled tett: Poenitet me fecisse eum! (Gen. VI. 7.) — Sajnálom, hogy vezéri tisztségedet adtam neked!

Két kézzel rázz meg minden egyes lelked, hogy szemei felnyíljanak s istentelenségeitől elisszonyodjanak!

Értesd meg velük, hogyha így meggyünk a front mögött, a front győzelmet mi fogjuk elveszíteni, mert a fejünk felett most is az az Isten, aki volt az elromlott Jeruzsálem felett, melyet bűnei miatt valóban, mint cserép edényt úgy tört össze! (Jer. XIX. 11.)

Sorakoztasd a lelkeket csatasorba. Csinálj hadsereget, amely veled, hogyha úgy kell, még a halál is keresztül megy! Másképp nem győzhetsz!

Tehát jól vigyázz erre! A lelkeket gyűjtsd be, hogy gyűljanak ki s legyen e kigyúlásban biztos erők!

Add kezeibe cyclusod között a hitgazságok kemény gránátjait, hogy ezek egyszer már tépjék szét a pokolnak háborús kiéptkezéseit! Vigyed a lelkeket egész a Sturmig (gyónás!) s azon is keresztül, melyben minden vadgyökér szuronyhegyre kerül!

Látod! — Te ezeket mind megteheted, csak akarnod kell! A lelkek győzelmi lobogóját kis területeden győzelemre viheted! Ami egy szűz. Pálnak és az Egyház atyáknak sikerült, az Isten igéjének hirdetése körül, neked se lehetetlen. Te is belelöhetsz a sátán országába! Rajtad áll! Ügyességedtől függ az eredmény. Te is lehetsz, mint már régebb írtam „Welt-apostel” és pedig „durch die Kraft der Idee”. Szellemi gazdagságod szorgalmas gyűjtögetésedtől függ! Látod minden csak akaratodon fordul meg.

Nietsche is azt írja a lángészről: semmi egyéb az egész, mint „egy magas célt és hozzá való eszközöket akarni.”!

Poeta nascitur, orator fit! Ebben a második a tiéd. Ha „fit” akkor ez is tőled függ. És ha Cicero azt írja: oratio est regina omnium rerum (De orat. I. II. c. 44.), akkor te miért ne lehetnél ennek az orationak királyi kezelője?

Látod ebben van minden hatalmad! A sátán háborús kiéptkezéseit ezzel tudod porrá zúzni s helyette a Szentléleknek fényes templomot emelni! Destruere et aedificare! (L. fent Jerem.)

Salabakteres kivonatokkal, energiátlan, lagymatag jelkendezésekkel Potiorek leszel! A csatát elveszted! Tehát mondom, rajta! Si vis pacem, para bellum! Lelked tüzei hulljanak szét!

Fel a csatára! De vigyázz! Nehogy félreérts! Nehogy hivednek neki essél, aztán szidni, verni kezdjed, mint egy irgalmatlan csep! Őket ne bántsd! Üssed, vágjad, tépjed a bűnt! Ide harsongjon kemény harsonád! Híveiddel szemben légy kiméletes, mint egy operáló orvos. Beszédeidben legyen nálad is okos szer, amely

mellett vághatsz, hasíthatasz, tisztíthatasz és népedet nem kinezod meg!

Rázd meg ezt a népet úgy is, mint székelyt s mond ki az igazat: ami ezt a földet vallás-erkölcsileg érte, szégyen! A székely föld bérceve a frontmögött is olyan népet sürget, amely a mai történelemnek örát mindent elszenvető hazafiás és vallásos lélekkel becsüli meg. Amely addig, amíg frontjának történelmi friss lapjait könnyes szemekkel fűzőgeti, őseinek érényeit vihartól körülvevett lelkéből széjjel hullani nem engedi, hanem megtarthatásáért s elesett gyermekeinek örök nyugodalmáért a hatalmas Istenhez meleg áhitattal imádkozik!

Para bellum! Hogy ez a nép a szomorú bércek között vallás-erkölcsiségében, faji szeretetében újjuljon meg!

Te vagy látod! mind ennek a mestere. Tehát rajta! hogy a passió ílejen kezeid között minden lélek háborús bűneitől tisztuljon meg! — Non possum sic, quia non usum habeo! (L. Reg. XVII. 39.) Akkor sírasd bűneidet!

A gyulafehérvári Vörös Kereszt közgyűlése.

A Vöröskereszt gyulafehérvári egyesülete f. hó 18-án délután 4 órakor tartotta meg évi rendes közgyűlését. A Püspök úr Öxcellentíája megjelenésével tisztelte meg a közgyűlést, melyen a választmány tagjain kívül a rendes tagok s más érdeklődők is örvedetes szép számban vettek részt. Balázs Ferenc praelátus-kanonok, elnök lendületes beszédben nyitotta meg a gyűlést s felkérte a püspök urat mint az egyesület fővédőjét az ülés vezetésére. Öxcellentíája buzdító szavaiban kifejezést adott mélyeség határlának a Gondviselés iránt, hogy — míg derék katonáink határlainkat védik, mi újból összejehettünk a háború tengernyi bajainak orvoslására. Lelkes erővel buzdított az efálású veszedelme ellen, mely olyan hamar befészkelte magát minden lelkesedésünk nyomába. A közgyűlés mindvégig a legemelkedetebb hangulatban, minden jelenlevő ösztine, meleg érdeklődése mellett folyt le. Az egyesület úgy derék titkárlának, Haraly Bélának, mint ügybuzgó pénztárosának, dr. Fellner Józsefnek jelentéseit teljes elismerésével s hálás köszönettel vette tudomásul. Sajnálattal kellett tudomásul vennünk, hogy az eddigi titkár egyébirányú teendői és gyöngye egészségi állapota miatt állásától megválni kénytelen, de közmegeledésre szolgált, hogy méltó útdótt kapott: Meisel Rezső polgári iskolai igazgató személyében. A választmány tagjai közül kilépésüket jelentették be: Fuchs Nándorné, dr. Gál Béláné, dr. Hartenbaum Simonné, Jónás Gyuláné, Lázár Emilné, Löw Károlyné és özv. dr. Mohay Sándorné; Soóthy Gyula, Urbán Gyula, dr. Mayer Ödön, Lázár Emil, Fuchs Nándor, dr. Demény Henrik és Rass Károly. Mindezeket azonban a dr. Roska Miklósné elnöklele alatt kiküldött bizottság ajánlatára a közgyűlés újból megválasztotta a választmány tagjainak. A városunkból elvávozott özv. Szóts Ákosné helyét az egyhangú választásnak engedve — dr. Fellner Józsefnek foglalta el a választmányban. A közgyűlés végül egyhangú lelkesedés-

sel tette magáévá dr. Fellner József indítványát, mely szerint egyeletünk 700 kor-t szavaz meg házi ezredünknek a frontmögött felállítandó katonai otthona javára. Püspök urunk ezután megköszönte a tagok érdeklődését s további munkálkodásukra is Isten áldását kívánva, az ülést bezárta.

Mulasztást követnének el, ha ez alkalommal is hálásan nem emlékeznének meg fáradhatatlan polgármesterünknek Vörös kereszt érdekében kifejtett lelkes munkájáról. Az eddig elért sikerben buzgó elnökeink mellett nagy része van neki, s míg az ő példás közreműködése mellett lelkes munkatársakat látunk működni: a legszebb reményekkel tekintünk egyesületünk jövője elé.

Az elnöki megnyitót és titkári jelentést jövő számunk fogja hozni.

H I R E K.

— Közös kongregánista gyakorlatok.

A Szentatya óhajához képest a helybeli ifjúsági kongregáció — úgy a fiúk, mint a leányok — a győzelmes béke mielőbbi beköszöntésére Gyümölesoltó Boldogasszony napját megelőzőleg 9 napi ájtatosságot végeznek a Béke Királynője tiszteletére. Ezzel kapcsolatban a főgimn. kongregáció tagjai 17-én és 18-án Püspök urunknál közös szentgyónást és szentáldozást végeztek. A szentáldozás előtt egyik diák ellenvetéséből kiindulva, hogy „mi hasznod van a kongregációból?” — igen tanulságos szavakban állította a főpásztor az ifjak elé a kongregációnak — az imádság, a munka, a szép szeretet, a szép és megeledett élet legjobb iskolájának, a lelki és testi erőt egyaránt hathatóan konzerváló intézménynek — előnyeit s állításainak bizonyosságai gyanánt az életből eklatáns példákat hozott fel a kongregánistáknak.

Ugyanaznap délután a leányok kongregációját kereste fel a főpásztor. Sok tanulságos dolgot mondott el nekik koronázási tapasztalataiból, majd a kongregánista erények — mint a Béke Királynőjének is legkedvesebb áldozatok — kitartó gyakorlására buzdította őket. Ezután a zárjai templomban velük együtt részt vett a béke ájtatosságon.

— **Hadi árvák felkarolása.** Meller Rudolfiné a Szociális Missziótársulat Hadiárva szakosztályának nemesszívú vezetője, nemrégiben bővebben beszámolt Főpásztorunknak a Társulat hadiárvák érdekében eddig kifejtett tevékenységéről. E beszámolóból a következő fontosabb közérdekű adatokat közöljük: 1917. január 1-éig a társulathoz beérkezett ügyek száma 1621 volt. A társulat legtöbbször az anyáknál segíti a hadiárvákat. Pénzsegély által, vagy hogy az anyának munkát szerezzenek, vagy máshonnan kieszközölt segélyek által. Munkához juttatott a Társulat az említett időpontig kb. 100 anyát; a legkülönbözőbb módon segített 541 ügyben, az anyáknál állandó havi támogatásban részesültek az árvák 15 esetben; a családban elhelyezett hadiárvák száma: 34; a Társulat árvaházban elhelyezett 14 árvát, kitanított 6 hadi özvegyet. A családban való elhelyezés háromféle: örökbe fogadás, neveltetés és foglalkoz-

tatásra való kiadás. Egészen 1006 gyermekkel foglalkozott a Társulat. Gyermekeket kerestek nála 200 esetben. Mivel azonban meggyőződést szerzett, hogy ezek közül sokan csak ingyen csefédhez akartak jutni, csak 34 esetben helyezték ki gyermekeket. A Hadiárva Szakosztály összes készpénz bevételei 1917. január 1.-ig 26,766 K. 55 fillér. Összes kiadásai 20,543 K. 07 fillér. Fennmaradó összeg 6223,48K.

Ha meggondoljuk, hogy a Szociális Missziótársulat ezirányú tevékenységének még csak a kezdetén van: a felsorolt adatok mindannál fényesebb bizonyítéka, hogy mennyire méltó ez a nagyszerű Társulat legodaadóbb támogatásunkra.

— **A gyulafehérvári gimnáziumban** a lelkigyakorlatok március 21.—25.-ig tartottak. Az alsóbb osztályosok részére dr. Balázs András kanonok, a felsőbb osztályosok részére P. Omerovich Tamás S. J. tartotta. A lelkek csíszolásának mesterei derekas munkát végeztek, s munkájukat a jó Isten áldása fogja kísélni.

— **Halálozás.** Csikdelnei özv. Incze Andrásné sz. Kovács Terézia 73 éves korában, hosszas betegség után f. évi márc. 16-án meghalt. Az elhunytban Incze Domokos országgyűlési képviselő és csikszentgyörgyi plebános édes anyját gyászolja.

— **A papnőveldei nagy könyvtár alapra** újjabban adakoztak; N. N. plebános 20 K.t. gróf Dezsöffy Béla 200 koronát.

Az apácák Caritas-építési alapra dr. Rejöd Tibor tábori lelkész 10 koroát adakozott. Isten fizesse!

— **A kiadóhivatal kérelme.** Felkérjük mindazokat, akik az oláh betörés következtében a Közművelődés számaint nem kapták meg és az elmaradt számokat kívánják, hogy ezen kívánásukat az elmaradt számok megjelölésével f. évi április 20.-ig szíveskedjenek a kiadóhivatal tudomására hozni. A kért számokat április 25.-én fogjuk szétküldeni és aki a jelzett időig nem kérte, annak később csak utánfizetés mellett fogjuk megküldeni.

IRODALOM.

— **A „Kath. Gyermekvédelem”** 1917.-évi január-február havi száma a következő változatos és szakszerű tartalommal jelent meg: 1. Elnöki megnyitó. Rajner Lajostól. 2. Az igazságügyminiszter és egyesületünk. K-tól. 3. A keresztény Gyermekvédelem. Keményfy K. Dánieltől. 4. Gyermekvédelmi tartózkodások: 1. Javitónevelők képzése. P. M-től. 2. A gyermek a háborúban. Esztergomtól. 5. Tárcsa: Aki itthon maradt... Keményfy Erzsitől. 6. Egyesületünk: a) Egyesületünk VIII. közgyűlése. K. K. D-től. b) Központi bizottsági ülés. K. K. D-től. c.) Jelentés a kalocsai főegyházmagyei szervezetről. Dr. Povischil Richárdtól.

A keresztény szellemű gyermekvédelemnek eme színvonalon álló tartalmas szakközlönyét ajánljuk olvasóink figyelmébe és felkarolásába. Esztergomban a Keresztény Gyermekvédő egyesület Központjában jelenik meg Keményfy K. Dániel szerkesztésében. Előfizetési ára csak 2 korona évenként. Aki három évre egyesületi tagnak jelentkezik, az 2 K. évi tagsági díj fejében ingyen kapja. A díjak „Keresz-

tény Szeretet Országos Gyermekvédő Műve" címen Esztergomba küldendők. Az egyesület elnöke Rajner Lajos püspök. A keresztény gyermekvédelem támogatása, tekintettel a háború sok árvaira, különös erkölcsi kötelessége minden jó katolikuskának s hazáinak.

— A „Borromeus“ hitszónoklati folyóirat (Győr, előfizetési ára 12 kor.) legújabb vaskos füzeté április és május vásár- és ünnepnapjaira s első-áldozásra, új-misére, sz. György és Nep. sz. János ünnepére

közöl korszerű, tartalmas és szépen kidolgozott szentbeszédet, valamint májusra rendkívül alkalmas és gyönyörű hat beszédet a B. Szűz Máriáról.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Balázs Gy. Magyarzarvaskend. A plebánosnak kötelessége a hitoktatásról a rom. kath. iskolában gondoskodni. Ha ezt személyesen nem teheti, akkor joga van a hitoktatással erre alkalmas egyének közül azt megbízni, akit ő jónak talál. Ha a tanító

vállalkozik erre természetes, hogy elsősorban ő jöhet tekintetbe. Azonban lehetnek olyan körülmények is, melyek miatt a plebános méltányosnak tartja, hogy amúgy is sok munkával terhelt tanítót még ő is külön munkával ne terhelje s ilyenkor ha a plebános más alkalmas személyt biz meg a hitoktatással, ez nem lehozása a tanító munkájának, hanem elismerése annak, hogy a túlterhelt tanítónak is szüksége van egy kis pihenésre.

FLEMMICH A. FIAI

simas és mintázott selyemszövetek meckanikai szövődéje

WIEN, Alapított 1838. GUÁR:
VI., Webgasse 43. 600 alkalmazott. Römerstadt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpitszövetek

minden stílusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

duz választékban, mindenféle és ó keresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból a legolcsóbb árban történik

Miseruhák javítása eivállaltatik. Költségajánlat díjmentes.

Megbízható kath. cég!

A pécsi országos kiállításon
arany éremmel kitüntetve.

Ruzsinszky Béla

oltárépítő

PECS, Tábort-utca 4. sz.

Géperőre berendezett múltézetében olcsón készít bemutatott rajzok szerint oltárt, szőszéket, padokat stb. Szállít teljes templomberendezést és elvállal régi oltár és szőszék aranyozását és szobrok színezését.

11*12-26

Egyházi nyomtatványok jegyzéke.

Januári Relációk.

- I. sz. Reláció: Apographa et tabellaris conspectus Matricularum. rsz. 365.
II. sz. Reláció: Kegyesecélú adományok. rsz. 366.
III. sz. Reláció: U. ez. esp. részére. rsz. 367.
IV. sz. Reláció: Az elmúlt évben tett új alapítványokról rsz. 368.
V. sz. Reláció: Az elmúlt évben szerzett új ingatlanokról. rsz. 369.

Februári Relációk:

- V. Reláció. Ehez tartoznak:
1. Pénztári napló, külv. rsz. 370, ive 6 f. ugyanaz belv. rsz. 370b. ive 6 f.
2. Rovatos kimutatás az egyház jövedelmező alaptökeiről külv. és belv. rsz. 371 k. és 371 b. ive 8 f.
3. Leltár, külv. és belv. rsz. 372, 372b. 8f.
4. Kimutatás az év végén, vagyoni állapotról külv. és belv. rsz. 374-b. 10f.
VI. Reláció. Nyugdíjalap, kisegítőalap részére szóló beíratások, rsz. 375 6f. (Csak esperesek részére.)

Márciusban Reláció nincsen előírva.

Áprilisi Reláció.

- VII. Reláció. Papi húsvéti lelkigyakorlatokról szóló jelentés, rsz. 376. 6 f. (Csak esperesek részére.)

Májusban Reláció nincsen előírva.

Juniusi Relációk.

- VIII. Reláció: Első áldozásról s a húsvéti időben végzett gyónásokról szóló kimutatás. rsz. 377.
VIII. Reláció: (U. e. esp. részére, rsz. 378.
IX. Reláció: Tavaszai koronagyűlés jegyzőkönyve. rsz. 379. (Csak esperesek részére.)

Juliusi Relációk.

- X. Reláció: Iskol. szóló jelentés. rsz. 380.
X. Reláció (B. I.): Fiúgyerm. isk. kimut. Esperesek részére. rsz. 408.
X. Reláció (B. II.) Leánygyerm. isk. kimut. Esp. r. rsz. 409.
XI. Reláció: Hitoktat. szóló jel. rsz. 381.
XI. Reláció: U. e. esperesek r. rsz. 382.

Augusztusi Reláció.

- XII. Reláció: Kath. egyesületekről szóló jelentés, rsz. 383.
XII. Reláció: U. e. esperesek r. rsz. 384.

Szeptemberi Reláció.

- XIII. Reláció: Plebániái schematismusi adatok. rsz. 385.
XIV. Reláció: Szerzetesházak schem. adatok. (Csak házfőnökök r. rsz. 386.
Novemberi Reláció.

- XV. Reláció: Őszi koronagyűlés jzkv. Csak esperesek r. rsz. 387.

Decemberi Reláció.

- XVI. Reláció: Főesperesi látogatásról szóló jelentés. (Csak esp. r. rsz. 388.
Különféle egyházi nyomtatványok: Matricula Baptisatorum. Bel és külv. rsz. 389 b. és 389 k.

- Matricula Confirmatorum rsz. 390.
Matricula Copulatorum. rsz. 391.
Eljegyzési anyakönyv. (Liber Sponsalium.) (Magyar ny.) rsz. 392.
Matricula Conversorum. rsz. 393.
Matricula Apostatarum. rsz. 395.
Matricula Defunctorum. rsz. 395.
Matricula Mixta Matrim. rsz. 396.
A csupán polgári házasságot kötötték anyakönyve. rsz. 397.
Ügyviteli napló. 1 old. 10 tétel.) rsz. 398.
Fenti nyomtatványoknak ive 12 fillér.
Extractus Baptisat. drb. 6 fill. rsz. 399.
Extr. Copulatorum. drb. 6 fill. rsz. 400.
Extr. Defunctorum. drb. 6 fill. rsz. 402.
Bérmálási lap. 100. drb. 1.60 f. rsz. 402.
Hirdetési bizonyítvány. drb. 2 f. rsz. 403.
Idegen jegyesekről szóló értesítvény. drbja. 2 fillér. rsz. 404.
Kötelezvény. (Kisebb tőkére.) (3 f.) 405.
Kötelezvény. (Bekebelezésre.) (3 f.) 406.
Szt. mise után végzendő ima. (10 f.) 407.

A papírárok, valamint a munkabér folytonos emelkedése folytán a nyomtatványok árának emelését fenntartjuk magunknak!

Háziládas, a ház és családnak Jakab apostol szerint való lelki megáldás. 38x51 cm. nagyságú tablau, a Fájdalmas Szűz és sok Szentek képeivel ellátva. Fekete nyomásban. (Színezve 2 kor.-val drágább.) ára: példányonként 60 f. Pecsétnyomó rézből, 4-6 kor.

Kaphatók: a Püsp. Lyc. Könyvnyomdában Gyulafehérvárt.

A szerkesztésért felelős: Péter Antal.

Nyomatott a Püspöki Lyceumi könyvnyomdában (Schäser Ferenc) Gyulafehérvárt.